

Angallatit tingerlaatillit nunatsinnut tikikkaangamik isaaviup kingumullu nunatsinniit aneqqinnissamat isaaviup nakkutigineqarnissaat atatillugu apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Laura Táunâjik, Siumut)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Nunanilu Avannarlerni suleqatigiinnermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerinnineq

Inatsisartunut ilaasortap angallatit tingerlaatillit atorlugit anngiortumik eqqussuisoqarsinnaanerani annissuisoqarsinnaanerani nakkutilliineq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuuteqarneranut Naalakkersuisut qujapput.

Angallatinik tingerlaatilinnik nakkutilliineq pillugu apeqqut ukioq manna ukiorlu kingulleq Inatsisartunut ilaasortat arlallit § 37 naapertorlugu apeqquteqarnerannut tunngavissiivoq. Taamaattumillu apeqqutit taakku akissuteqarfigineqarneranni pissutsit assingi akissuteqaammi matumani Naalakkersuisunit sammineqassapput, aammali paasissutissanut itisiliissutaasunut atatillugu apeqqutinut taakkununga akissutit innersuussutigineqarlutik.¹

Angallatit tingerlaatillit atorlugit anngiortumik eqqussuisoqarsinnaanera annissuisoqarsinnaaneralu innuttaasunit toqqissisimanartinneqanngitsoq apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuummi oqaatigineqarpoq. Innuttaasut toqqissisimanerulersinniarlugit qanoq iliuuseqartoqarsinnaanera pillugu oqallinnissamik pisariaqartitsisoqarmat Naalakkersuisunit ilisimaneqarpoq. Taamaattumillu aallarniutigalugu erseqqissaatigineqassaaq suliassa qarfimmi tamatumani suliap aaqiiviginiarneqarnerani innuttaasut toqqissisimasinnaasut Naalakkersuisut naliliipput.

Tamatuma saniatigut suliassa qarfiup aallunneqarnissaanik siunnersuuteqartup kissaataa Naalakkersuisunit isumaqatigineqarpoq, tamatumani suliassa qarfimmi iliuusissat erseqqinnerusumik paasissutissiissutigineqarnissaannut Naalakkersuisut periarfissinneqarlutik.

Taamaalillunilu suliassa qarfimmi nakkutilliisoqarnissaanut piumassuseqarneq amigaatigineqanngimmat erseqqissaatigissallugu pingaaruteqartoq Naalakkersuisut isumaqarput. Taamaalillutillu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik suleqatigisallu angallatini tingerlaasersortuni 2018-imi assigiinngitsutigut nakkutilliinermik ingerlataqarput. Taama nakkutilliisoqarnerani ujaqqanik pinnersaasiassanik pigisanilluunniit CITES-imi ilaatinneqartunik anngiortumik annissiniartoqarneranut assersuutissanik aalajangersimasunik

¹ § 37 naapertorlugu apeqquteqaat 2018-imeersoq:181 Inatsisartunut ilaasortamit Peter Olsenimit aammalu 2019:96 Inatsisartunut ilaasortamit Aqqa Samuelisenimit.

nassaartoqanngilaq. Taamaakkaluartoq angallatit tingerlaatillit imaluunniit ataatsimut isigalugu angallatit allat atorlugit anngiortumik eqqussuisoqarlunilu annissuisoqarsimasinnaanera tunngaviumik uppernarsineqanngilaq, taamaakkaluartoq nakkutilliinerit suliassaqaarfimmi tamatumani pasitsaassaqaarnerup annertuseriarneranik takussutissiinngillat. Taamaattorli Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliassaqaarfik aalluppaa nakkutilliinerlu ingerlaavartumik annertusarneqarluni.

Tamatuma saniatigut nunatsinni ilanngaaserisoqaarnermi nakkutilliinermit suliassat umiarsuarni, angallatini tingerlaatilinni angallatinilu allani takkuttuni aallartunilu tamani 100 %-imik nakkutilliisoqarsinnaanngimmat paasissallugu pisariaqarpoq. Nunatta isorartunera suliassap ingerlanneqaarnissaanut ilaatigut ajornakusoortitsivoq. Angallatinik tingerlaatilinnik umiarsuarnillu nakkutilliineq ataatsimut isigalugu ajornakusoortuuvoq, tassa sulluaqqanut allaat misissorneqartussaammata, tamatumaniilu immikkut atortoqaarnissaq anersaartuutinillu atuinissaq pisariaqarsinnaasarluni. Pissutsit taamaattut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup angallatinik tingerlaatilinnik nakkutilliinermini najuunneranut piffissamillu atuineranut soorunami sunniuteqarput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nakkutilliineri tunngavissat atugassarititaasullu iluini naammaginartumik ingerlanneqarlutillu ineriartortinneqartut Naalakkersuisut isumaqarput.

Ukiumi aningaasanut inatsiseqarfiusumi 2018-imi ilanngaaserisoqaarnermi nakkutilliinermit suliassaqaarfimmut Inatsisartunit aningaasaliissutit amerlineqarmatali Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup periusissiaq suliaraa: Ilangaaserineq pillugu periusissiaq Inussuk 2018-2023. Ilangaaserineq pillugu periusissiami Inussuk 2018-2023-mi nutaatut ilaatigut ilaatinneqarpoq angallatinik tingerlaatilinnik nakkutilliineq. Ilangaaserineq pillugu periusissiap Inussuk 2018-2023-p atuutsinneqalernissaa suli ingerlanneqarpoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suleqatigisaanut nassiunneqarpoq aammalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nittartagaani www.aka.gl-imi_tamanut saqqummiunneqarluni.

Ilangaaserisut nutaat qimmillit atorfinitsinneqaqqammersut nakkutilliinermit ilinniartinneqaarnerat peqataatinneqaarnerallu ilutigalugu nakkutilliinermit suliniut annertusiartuaartinneqarpoq. Tamanna ingerlaavartumik ingerlanneqarpoq, tassa qimmitaarisap qimmimillu aqutsisup ilinniartinneqartarnerat ukiumik ataatsimik-marlunnik sivilissuseqartarmat. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi qimminik aqutsisutut sulisut maanna arfiniliupput.

Siunnersuuteqartumit innersuussutigineqartutut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik Arktisk Kommandomut attaveqarpoq. Umiarsuarnik nakkutilliinermit Arktisk Kommando Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut qanoq ikiuussinnaanera suli sulissutigineqarpoq. Pisuni angallatit tingerlaatillit talittarfimmut sineriammulluunniit qanittumi allami talissimangitsillugit taama suleqatigiinnissaq tulluurtuussaaq.

Ilanngaaserineq pillugu periusissiaq Inussuk 2018-2023-mi iliuusissat ilaanni innuttaasunik, suliffeqarfinnik oqartussaasunillu allanik suleqateqarnissamik siunnerfeqarput. Taamaalilluni nunatsinni ingerlatsisunik amerlanernik suleqateqarnerulernissaq sulissutigineqarpoq, taakku angallatit tingerlaatillit aammalu taakku nunatta imartaani angalaarnerat pillugu paasissutissiisnaallutik. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit suleqatigineqarpoq aammalu Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik suleqatigiinnissaq pillugu oqaloqatigineqarluni.

Ilanngaaserineq pillugu periusissiaq Inussuk 2018-2023-mi iliuusissaq alla tassaavoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliniutini ersarissassammagit. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliassaqarfimmi ingerlataasa angusaasalu tamanut saqqummiunneqarnerulernerat innuttaasut toqqissisimangissuteqarnerannut annikillissisaataasinnaasoq neriuutigineqarpoq.

Angallatit nunatta imartaanut aqqusaartut nunattaluunniit imartaanit aallartut periutsit assigiinngitsut atorlugit nalunaaruteqartarnissamik pisussaaffiliisinaanermut atatillugu siunnersuuteqartoq isumaliuteqarpoq. Tassunga atatillugu immikkut oqaatigineqassaaq umiarsuit nunanit allaneersut aalajangersimasunik ingerlaarfinni ilaanngitsut aammalu nunatta imartaaniilersartut eqqarsaatigalugit taakku nunatsinni umiarsualivimmut talinnissaq naatsorsuutigineqartoq kingusinnerpaamik akunnernik 24-nik sioqqullugu umiarsualiveqarnermik oqartussaasut nalunaartussaataareermata. Umiarsualiveqarnermik oqartussaasut umiarsuup tikiffissatut naatsorsuutigisaminik nalunaarutaanik tigusaqarnermi kingornagut akileraartarnermik ingerlatsivik tamanna pillugu ingerlaannartumik nalunaarfiggissavaa kiisalu umiarsuit tikinnissamik nalunaaruteqanngitsut nalunaarutigisassallugit.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aammalu ilanngaaserisoqarnermi suliassanik qitiunngitsumik ingerlataqarfinni suleqatigisat, soorlu Post Greenland angallatit tingerlaatillit nunanit allanit toqqaannartumik tikittutut nalunaarutigineqartut sapinngisamik nakkutilliivigisarpaat.

Inatsisitigut malittarisassanik nutaanik iliuusissanilluunniit aalajangersimasunik pisariaqartitsisoqarnersoq Naalakkersuisunit ingerlaavartumik isumaliutigineqarpoq.

Taamaattumillu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisutut ukioq manna siusinnerusukku naalakkersuisoqarfiit akimorlugit suleqatigiissitaliornissaq aallarnerpara, taassuma nunatsinni takornariartitsinermik ingerlatsisut ingerlataannut maleruaqqusanut pitsanngorsaataasinnaasumik inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinissamut periarfissanik misissuinissaq suliassaralugu. Suleqatigiissitaq imaani angallannermut angallatinut tingerlaatilinnut tingerlaateqanngitsunulluunniit qanoq iliuuseqartoqarsinnaanermik suliaqassaaq.

Angallatit tingerlaatillit nunatsinnut tikittut nunatsinniillu aallartut pillugit nalunaaruteqarsinnaanermut pisussaaffiit sukannerulersinnissaannik siunnersuuteqartup isumaliutai suleqatigiissitap misissuineranut ilaatinneqassapput. Aammattaaq allanik suliniuteqartoqassappat assersuutigalugu Naalagaaffiit Peqatigiit imaani pisinnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutaat naapertorlugu nunatta nunanut tamalaanut atatillugu pisussaaffii isumaliutigisanut ilaatinneqarsinnaassapput.

Naalakkersuisut taama oqaaseqarlutik Inatsisartuni oqallittoqarnissaa qilanaaraat.